

# Fremtidsfullmakt

Kommuneombudet i Drammen – Aleksander Hamre Leet



# Hva er rollen til kommuneombudet?

- Vedtatt og ansatt politisk – Egen enhet som skal arbeide på fritt og selvstendig grunnlag – Rapporterer til kommunestyret, ikke kommunedirektøren
- For innbyggerne, arbeide for at rettsikkerhet ivaretas i møte med kommunen
- Omfatter alle innbyggere som har saker til behandling i kommunen
- Råd og veiledning i enkeltsaker – søknader, klager, får ikke svar, finner ikke informasjon, delta i møter
- Synliggjøre og informere om rollen som ombud, og hvordan man ivaretar sine egne rettigheter i møte med kommunen
- Gi tilbakemeldinger til politisk og administrativt nivå om hvordan rettighetene blir ivaretatt



# Fremtidsfullmakt

Ivaretagelse av den enkeltes rettigheter når man selv er ute av stand til det

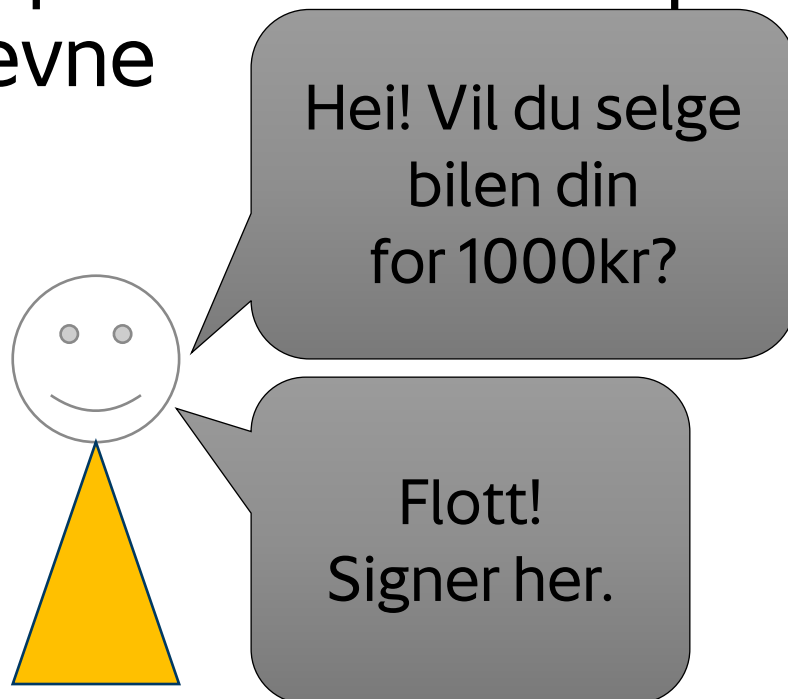


«Vergemålslovgivningens formål er å oppstille regler til vern for personer som på ulike måter – og i ulik grad – ikke er i stand til alene å sørge for sine interesser på det økonomiske og/eller personlige området»



# Rettslig handleevne

- Evne til å disponere og treffe beslutninger av betydning – binde seg, inngå avtaler, påta seg ansvar
- Utgangspunktet er at alle personer som har fylt 18 år har rettslig handleevne





# Ivaretagelse ved kognitiv svikt

Vergemål

Alminnelig fullmakt

Fremtidsfullmakt

Vedvarende fullmakt

Forståelsesevne



Testament



# Hva er en fremtidsfullmakt?

- Mulighet til å på forhånd bestemme hvem som skal ivareta økonomiske og/eller personlige interesser
- **Fullmaktsgiver** – den som gir fullmakt
- **Fullmektig** – den som skal utføre oppgavene
- Fullmakten trer i kraft når fullmaktsgiveren kommer i en slik tilstand →
- Ingen begrensninger på antall fullmektiger

«En fremtidsfullmakt er en fullmakt til én eller flere personer om å representere fullmaktsgiveren etter at fullmaktsgiveren på grunn av sinnslidelse, herunder demens, eller alvorlig svekket helbred ikke lenger er i stand til å ivareta sine interesser innen de områdene som omfattes av fullmakten.»

# Vilkår for opprettelse av fremtidsfullmakt



## Reguleres av vergemålsloven § 79:

- Fullmaktsgiver må være fylt **18 år**
- Evnen til å **forstå** fullmaktens innhold og betydningen av opprette fullmakten

## Formkrav - absolutte krav - § 81

- **Skriftlighet** – Kan ikke være heldigitalt
- Må klart fremgå at fullmakten er ment å ha **fremtidsvirkning**. Det skal fremgå at fullmakten gjelder når personen er kommet i en tilstand som nevnt i § 78
- To vitner som er godtatt av fullmaktsgiver: Krav om **tilstedeværelse** og **habile vitner**





# Hva bør være med?

- Datering, fullmakt til å opplysninger om vitnene
- **Eiendom:**
  - aktuelle eiendommer bør identifiseres
  - det må gå klart frem av fullmakten at det kan disponeres over eiendommer du eier
- Skal fullmektigen kunne foreta handlinger på dine vegne selv om han/hun har en **egeninteresse**? vergemålsloven § 86
- **Uskifte/skifte:**
  - få utstedt en uskifteattest på vegne av deg, evt. kunne kreve boet skiftet etter avdøde ektefelle?
    - bør påpekes i fremtidsfullmakten for at tingretten skal akseptere det



# Vær oppmerksom på

- Hva vil fungere i praksis?
  - Én eller flere fullmektiger
  - Fordeling av ansvar
- Konfliktdempende tiltak
- Tillitsbasert ordning
- Ta høyde for endringer
  - Erstatningsfullmektig

# Hva gjør jeg når fremtidsfullmakten er opprettet?



- Fullmaktsgiver er selv ansvarlig for å oppbevare fremtidsfullmakten trygt.
- Det er **originaldokumentet** som må oppbevares trygt.
- Kan være lurt å fortelle fullmektigen(-e) hvor fremtidsfullmakten oppbevares. Alternativt kan fremtidsfullmakten opprettes i flere originaldokumenter
- Fremtidsfullmakten skal først sendes til Statsforvalteren når den har trådt i kraft og fullmektigen(-e) ønsker å søke om stadfesting av ikrafttredelsen.

# Statsforvalterens oppgave: Vurdere stadfesting av fremtidsfullmakten



- **Statsforvalteren *kan* stadfeste fremtidsfullmaktens ikrafttredelse**
  - En bekreftelse fra Statsforvalteren på at fremtidsfullmakten har trådt i kraft – Den fyller kravene og er riktig opprettet
  - Ikke et lovpålagt krav
  - Vanskelig å bruke fremtidsfullmakten i praksis uten stadfesting

# Hvordan skal fullmektigen søke om stadfesting av ikraftredelsen?



## Fullmektigen skal fremlegge:

- Fremtidsfullmakten i **original**
- Utfylt søknadsskjema
- Bevis for at pårørende er varslet
- Legeerklæring om fullmaktsgivers aktuelle helsetilstand
- Ønskelig at fullmektigen fremlegger en legeerklæring som bekrefter at fullmaktsgiver var i stand til å forstå fremtidsfullmaktens betydning på opprettelsestidspunktet.

## Varsling:

Fullmektigen skal snarest mulig underrette fullmaktsgiveren og fullmaktsgiverens ektefelle eller samboer om fullmaktens ikrafttredelse og innhold. Hvis fullmaktsgiveren ikke har ektefelle eller samboer, skal andre nære slektninger underrettes.

# Vilkår for stadfesting av fremtidsfullmakten



- **Vilkår:**

1. Fullmakten må være opprettet i samsvar med nevnte formkrav
2. Fullmaktsgiver må være i en tilstand som nevnt i § 78

- **Stadfesting skal likevel ikke skje hvis:**

1. Fullmaktsgiver var under 18 år når fremtidsfullmakten ble opprettet eller manglet evnen til å forstå disposisjonens betydning på opprettelsestidspunktet
2. Vitnene oppfyller ikke kravene
3. Grunn til å anta at fullmektigen ikke er egnet for oppdraget



# Saksgangen hos Statsforvalteren

## Hvis de stadfester:

1. Utsteder attest og avgjørelse
2. Registrere stadfestingen, jf. § 77
  - Løsøreregisteret
  - Kartverket – tinglysning
  - Enhetsregisteret og foretaksregisteret
  - Folkeregisteret

## • Dersom de ikke stadfester:

- Vurdere opprettelse av vergemål
- Ikke klagerett på nekting av stadfesting



# Fremtidsfullmakt eller vergemål?

- Det er ca. 43 000 personer i Norge som har oppnevnt verge (kognitiv svikt, herunder demens, psykisk utviklingshemming, rusmiddelmissbruk)
- Svært mange tusen har skrevet en fremtidsfullmakt. Ved utgangen av 2022 var det stadfestet 2500 fremtidsfullmakter av Statsforvalterne, sterkt økende, vil anta antallet er ca. 4000 nå.
- Vergemål gir også muligheter for selvbestemmelse, og kan opprettes på et tidligere tidspunkt enn fremtidsfullmakt. For en del bør vergemål være løsningen



# Vergemål





# Hva er et vergemål?

- Et frivillig hjelpetiltak for personer som på grunn av en skade, sykdom eller funksjonsnedsettelse ikke kan ivareta interessene sine selv.
- Offentligrettslig hjelpeordning, i motsetning til fremtidsfullmakt – Under Statsforvalterens tilsyn –
- Vergemål skal også tilpasses den enkelte – Kan ved skriftlige nedtegnelser også her bestemme hva som skal skje



# Hvem kan være verge?

- Utgangspunkt: Alle som er «egnet»
- Hovedregel: Kun én verge, med mindre det er hensiktsmessig med to
- **Hvem kan bli verge:**
  - Nærstående familie
  - Alminnelige verger (andre med tilknytning til personen)
  - Faste profesjonelle verger



# Begrensninger i vergens fullmakt

Vergen må søke om Statsforvalteren samtykke ved større disposisjoner

- Disposisjoner over fast eiendom eller rettigheter til fast eiendom, f. eks.:
  - salg eller kjøp av eiendom
  - sletting av tinglyst boret
- Utdeling av større gaver eller arveforskudd
- Midler over 2G forvaltes av Statsforvalteren
- Må søke om bruk av kapital som forvaltes av Statsforvalteren
- Andre avgjørelser som er av vesentlig betydning for vergehaver

Unntak for ektefelleverger – men også her krav til samtykke knyttet til kjøp/salg av eiendom, låneopptak og pantsettelse av eiendeler

# Mer informasjon om fremtidsfullmakt og vergemål



**Fremtidsfullmakt:** Informasjon, søknadsskjema, skjema for legeerklæring, erklæring for varsling av pårørende og eksempel på fremtidsfullmakt:

[Fremtidsfullmakt og alternativer til vergemål | Statsforvalteren i Oslo og Viken](#)

**Vergemål og legalfullmakt**

[www.vergemal.no](http://www.vergemal.no)

[Vergemål | Statsforvalteren i Oslo og Viken](#)

# Hvordan få kontakt?

- <https://www.drammen.kommune.no/kommuneombud/>
- [kommuneombudet@drammen.kommune.no](mailto:kommuneombudet@drammen.kommune.no)
- Telefon 32 04 30 50 – kl. 9-15 man-fre
- Fysisk oppmøte på rådhuset i Drammen, knutepunkt Mjøndalen og knutepunkt Svelvik. Oppfordres til å avtale tid

